

BERNAT ICART
(Finals del s. XV)

LAMENTATIONES

Lectio I

Incipit

Aleph

Beth

Ghimel

Jerusalem convertere

Lectio II

Aleph

Beth

Teth

Jerusalem convertere

Lectio III

Recordare Domine

Jerusalem convertere

JOAN PAU PUJOL

(Mataró 1570 – Barcelona 1626)

LAMENTATIONES IN TRIDUO SACRO

(Recuperació d'Ensemble O Vos Omnes)

Prima dia lamentatio prima
Prima dia lamentatio tertia
Secunda dia lamentatio prima
Tertia dia lamentatio prima
Tertia dia lamentatio secunda

La durada aproximada del concert és de 70'

ENSEMBLE O VOS OMNES

XAVIER PASTRANA, DIRECCIÓ

SOPRANOS: Evelyn Johnson / Clara Brunet / Teodora Tommasi
ALTOS: Marc Guerris / Mercè Bruguera / David Sagastume / Marc Díaz
TENORS: Martí Doñate / Joan Mas / Fran Braojos
BARÍTONS: Francesc Ortega / Oriol Mallart / Xavier Pastrana
BAIXOS: Valentín Miralles / Tomàs Maxé / Guglielmo Buonsanti

COMENTARI

per **Xavier Pastrana**

Dins de l'Antic Testament, hi trobem el llibre de les Lamentacions, format per cinc poemes i situat just després del llibre de Jeremies, per la qual cosa sovint és conegut com les lamentacions de Jeremies. En els seus versos, el profeta explica la destrucció de Jerusalem i les desgràcies derivades del seu setge: la profanació dels temples, l'ocupació de les llars, l'exili dels qui regnaven o la mort dels infants. I, davant de tanta desgràcia, es lamenta i es pregunta per què Déu ha permès aital patiment per al seu poble. Dins de la litúrgia catòlica, les Lamentacions s'incorporen als actes del *Triduo sacro*; és a dir, del Dijous Sant, Divendres Sant i Dissabte Sant.

La primera obra polifònica amb text de les Lamentacions data de mitjan segle XV i fou a partir d'aquesta època que l'interès per musicar aquests versos anà creixent. Tant és així que, el 1506, el cèlebre editor italià Petrucci decidí editar un llibre amb un recull de música per a les

Lamentacions. En aquest volum, hi trobem obres de compositors com Alexander Agricola o Johannes Tinctoris i també del català Bernat Icart.

Tenim poca informació sobre Icart. Ben just sabem que va treballar a la cort aragonesa de Nàpols entre els anys 1478 i 1480, on sembla que va coincidir amb importants compositors i teòrics, com el mateix Tinctoris o Franchinus Gaffurius, qui el cita en el seu *Tractatus practicabilium proportionum*. Durant uns anys, l'origen d'Icart fou força discutit: mentre que alguns musicòlegs com Francesco Florimo defensaven que Icart era flamenc, altres com Higiní Anglès postulaven l'origen català del compositor. Però, a partir d'uns documents de l'arxiu secret del Vaticà, que citen Bernat Ycart com a *clericus dertusensis* (clergue de la diòcesi de Tortosa), aquesta discussió es considerà resolta.

La música de les Lamentacions d'Icart és de caràcter sobri però amb molt d'interès per l'expressivitat lligada al text. Hi trobem també algun moment vocalment sorprenent que podria respondre al costum de la capella de Nàpols de substituir algunes veus per l'orgue. També observem que la partitura d'Icart no contempla l'ús de veus agudes, i això dona a tota l'obra un to fosc i adequat al text. Cal dir que, malgrat el poc coneixement popular de la figura d'Icart, aquesta obra és una de les més importants de la música catalana del segle XV.

Joan Pau Pujol (1570-1626) fou mestre de capella a Tarragona, Saragossa i Barcelona, i se'l considera un dels compositors més rellevants del Renaixement musical català. Tot i que sovint se'l situa dins el primer Barroc, la música de les seves Lamentacions respon encara als preceptes estètics del segle XVI. De la mateixa manera que Icart, Pujol adopta uns efectius senzills per a la seva interpretació, però això no afecta la riquesa contrapuntística de l'obra. Pujol demostra un domini complet de les diverses tècniques de l'època, i aprofita també recursos propis del villancet, gènere que va cultivar generosament. I és així que tenim una lectura musical molt variada, plena de representacions de la literalitat del text i de l'estat d'ànim que expressa.

La d'avui, serà la primera audició moderna de les *Lamentationes in Triduo Sacro* de Juan Pau Pujol. L'Ensemble O Vos Omnes ha recuperat aquesta obra a partir del manuscrit M1623, conservat a la Biblioteca de Catalunya i formarà part del proper enregistrament del grup.

LLETRES

Descarrega les lletres del concert [aquí](#).

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

